

УДК 347.737

Макаревич Олександр Сергійович
аспірант кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань Національної
академії внутрішніх справ
ORCID: 0009-0004-0646-3505

<https://doi.org/10.25313/3083-7774-2026-5-20>

ПОГАШЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ ПРИ ЛІКВІДАЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ПОЗА ПРОЦЕДУРАМИ БАНКРУТСТВА: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРАВАЗАСТОСУВАННЯ

Анотація. Вступ. Одним із пріоритетних завдань держави у сфері податкової політики є забезпечення повного та своєчасного надходження податків і зборів до бюджетів усіх рівнів. Ефективність реалізації цього завдання значною мірою залежить від належного правового регулювання механізмів погашення податкового боргу, зокрема у випадках припинення діяльності платників податків. Особливої актуальності набувають питання погашення податкового боргу при ліквідації юридичної особи поза процедурами банкрутства, оскільки саме на цьому етапі виникає необхідність забезпечення балансу між публічними інтересами держави щодо наповнення бюджету та приватними інтересами учасників цивільного обороту.

Метою статті є дослідження особливостей правового регулювання погашення податкового боргу при ліквідації платника податків, не пов'язаної з процедурами банкрутства, виявлення проблем правозастосування та формулювання пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України.

Матеріали і методи. Методологічну основу дослідження становить аналіз положень національного законодавства, зокрема Податкового кодексу України, Цивільного кодексу України, Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», а також інших нормативно-правових актів, що регулюють погашення податкового боргу юридичних осіб. В ході здійснення наукового пошуку використано широкий та різноманітний спектр загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження, зокрема методи аналізу та синтезу, системно-структурний, формально-юридичний, порівняльно-правовий та логіко-правовий методи.

Результати. У результаті дослідження виявлено колізії у застосуванні норм Податкового кодексу України та Цивільного кодексу України, що регулюють порядок погашення податкового боргу юридичної особи, яка перебуває у процедурі ліквідації, не пов'язаної з банкрутством. Встановлено, що відсутність належної узгодженості між положеннями податкового та цивільного законодавства зумовлює формування неоднорідної судової практики щодо реалізації майна платника податків, яке перебуває у податковій заставі, та порядку задоволення вимог контролюючих органів. Обґрунтовано, що погашення податкового боргу юридичної особи має здійснюватися ліквідаційною комісією в межах ліквідаційної процедури з дотриманням встановленої законодавством черговості задоволення вимог кредиторів, а також сформульовано пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання відповідних правовідносин.

Перспективи. Перспективи подальших наукових досліджень полягають у розробленні теоретичних і практичних засад удоско-

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

налення механізму погашення податкового боргу юридичних осіб, гармонізації положень Податкового кодексу України та Цивільного кодексу України, а також дослідженні особливостей реалізації податкової застави та відповідальності учасників ліквідаційної процедури в умовах подальшого реформування податкового законодавства України.

Ключові слова: податковий борг, погашення податкового боргу, ліквідація юридичної особи, податковий обов'язок, податкова правосуб'єктність, податкова застава, ліквідаційна комісія, черговість задоволення вимог кредиторів.

Постановка проблеми. Стаття 97 Податкового кодексу України (ПК України) [1] містить спеціальні норми щодо погашення податкового боргу платників податків, які ліквідуються, однак практика їх застосування свідчить про наявність низки колізійних та дискусійних аспектів. Найактуальнішими залишаються питання узгодження положень ПК України з нормами цивільного законодавства щодо ліквідації юридичних осіб, дотримання черговості задоволення вимог контролюючих органів, реалізації майна платника податків, яке перебуває у податковій заставі, а також відповідальності учасників ліквідаційної процедури. Відсутність єдиних підходів у правозастосовній практиці актуалізує необхідність дослідження відповідного правового механізму та пошуку шляхів удосконалення законодавства в сфері погашення податкового боргу юридичних осіб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням правового регулювання податкового боргу присвячено численні дослідження вітчизняних науковців, таких як Ханова Р., Угрин В., Ємельянова О., Кучина К., Круглякова В. та інші. Проте, існуючі наукові доробки лише фрагментарно висвітлюють особливості процедур його погашення, зокрема і у разі ліквідації юридичної особи, не пов'язаної з банкрутством.

Дисертаційне дослідження Ханової Р. на тему «Правова природа податкового боргу» (2014 р.) [2] присвячене комплексному аналізу правового регулювання податкового боргу, в якому автор частково торкається проблем неузгодженості норм податкового кодексу, які регулюють податкову заставу та механізм погашення податкового боргу платника податків у разі його ліквідації.

У працях Угрин В. [3] основну увагу приділено дослідженню дисбалансів податкового боргу та ефективності інструментів його погашення з позицій економічної науки.

Ємельянова О. в своїй дисертації на тему «Процедури погашення податкового боргу» (2017 р.) [4] досліджувала особливості реалізації процедур забезпечення погашення податкового боргу, механізми розстрочення та відстрочення податкового зобов'язання або податкового боргу, а також його стягнення і списання. Проте поза увагою автора залишилися особливості погашення податкового боргу при ліквідації юридичної особи.

Наукові розвідки Кучини К. [5] присвячені дослідженню правової природи та класифікації процедур погашення податкового боргу платників податків, а також обґрунтуванню можливості поширення на них загальних вимог до адміністративних процедур. Разом із тим питання правового регулювання погашення податкового боргу у зв'язку з ліквідацією юридичної особи залишаються поза межами її досліджень.

Праці Круглякової В. [6] присвячені дослідженню теоретичних та економічних аспектів податкового боргу, механізмів його погашення та управління ним в Україні.

Водночас комплексне дослідження особливостей погашення податкового боргу при ліквідації юридичної особи поза процедурами банкрутства у вітчизняній юридичній науці фактично відсутнє, що зумовлює актуальність обраної теми. Крім того, окремі аспекти досліджуваної проблематики потребують переосмислення з урахуванням останніх змін податкового та цивільного законодавства України, а також особливостей їх застосування в умовах правового режиму воєнного стану.

Метою статті є дослідження особливостей правового регулювання погашення податкового боргу при ліквідації платника податків, не пов'язаної з процедурами банкрутства, виявлення проблем правозастосування та формулювання пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України.

Матеріали і методи. Під час дослідження проведено аналіз положень національного законодавства, зокрема Податкового кодексу України, Цивільного кодексу України, Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», а також інших нормативно-правових актів, що регулюють процедури припинення юридичних осіб та погашення їх податкового боргу, а також використано широкий спектр загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження, зокрема методи аналізу та синтезу, системно-структурний, формально-юридичний, порівняльно-правовий та логіко-правовий методи.

Виклад основного матеріалу. Одним із ключових елементів податкових правовідносин є належне виконання платниками податків обов'язку щодо своєчасної та повної сплати податків і зборів. Забезпечення надходжень до бюджетів різних рівнів є важливою умовою реалізації державою своїх владних повноважень, а тому законодавство України передбачає систему правових механізмів, спрямованих на гарантування виконання податкового обов'язку та стягнення податкового боргу.

Ліквідація юридичної особи є однією з форм припинення її діяльності, що тягне за собою припинення всіх належних їй прав та обов'язків без переходу їх у порядку правонаступництва до інших осіб. На відміну

від реорганізації, при якій права та обов'язки переходять до правонаступників, ліквідація спрямована на повне припинення існування юридичної особи як самостійного суб'єкта права. У сфері податкових правовідносин ліквідація має свої особливості, оскільки пов'язана з необхідністю належного виконання юридичною особою податкових обов'язків до моменту внесення до державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань запису про її припинення.

У цивільному законодавстві України немає визначення поняття «ліквідація юридичної особи». Згідно з ч. 1 ст. 104 ЦК України, юридична особа припиняється внаслідок реорганізації (злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації. Водночас ст. 110 ЦК України «Ліквідація юридичної особи» не містить визначення такої правової категорії, а лише регламентує її підстави [7, с. 73].

Разом із тим внесення запису про припинення суб'єкта господарювання не є виключно процедурою, що регулюється цивільним законодавством, оскільки законодавець пов'язує можливість завершення ліквідації з виконанням юридичною особою своїх публічно-правових обов'язків, зокрема щодо сплати податків і зборів.

Податкова правосуб'єктність юридичної особи є складовою її загальної правосуб'єктності. Проте у податковому законодавстві відсутнє законодавче визначення податкової правосуб'єктності та її таких структурних елементів як «податкова правоздатність», «податкова дієздатність» і «податкова деліктоздатність». У податковій літературі податкова правосуб'єктність трактується як передбачена податковим законодавством здатність мати, набувати і здійснювати своїми діями обов'язки і права у податкових відносинах, а також нести відповідальність за порушення своїх обов'язків у сфері оподаткування [8, с. 16; 9, с. 328]. Податкова правоздатність характеризується як здатність платника податків мати права і обов'язки щодо сплати податків у бюджеті, податкова дієздатність — здатність платника податків самостійно набувати та здійснювати права та обов'язки щодо сплати податків у бюджеті, податкова деліктоздатність — здатність платника податків за порушення своїх обов'язків нести юридичну відповідальність у випадках, передбачених податковим законодавством [10, с. 69, 70, 73]. На думку Заверухи О., податкова дієздатність, хоча і є важливою складовою правосуб'єктності, сама по собі не є комплексом прав і обов'язків. Вона забезпечує особі здатність здійснювати правові дії, набувати права та створювати обов'язки, а також нести відповідальність за свої дії [11, с. 62].

Виникнення податкової правосуб'єктності пов'язується зі створенням юридичної особи та взяттям її на облік у контролюючих органах як платника податків. Водночас припинення податкової правосуб'єктності не збігається автоматично з прийняттям рішення про ліквідацію юридичної особи, а є процесом, який завершується лише після виконання передбачених законом процедур та остаточного припинення платника податків.

Особливості припинення податкової правосуб'єктності визначаються насамперед положеннями Податкового кодексу України. Відповідно до п. 97.1 ст. 97 ПК України під ліквідацією платника податків розуміється ліквідація платника податків як юридичної особи або державна реєстрація припинення підприємницької діяльності фізичної особи чи реєстрація у відповідному уповноваженому органі припинення незалежної професійної діяльності фізичної особи (якщо така реєстрація була умовою ведення незалежної професійної діяльності), внаслідок якої відбувається закриття їх рахунків/електронних гаманців та/або втрата їх статусу як платника податків відповідно до законодавства. А пункт 97.2. цієї статті визначає, що у разі якщо власник або уповноважений ним орган приймає рішення про ліквідацію платника податків, не пов'язану з банкрутством, майно зазначеного платника податків використовується у черговості, визначеній відповідно до законів України [1].

При цьому обов'язок щодо здійснення розрахунків з бюджетом покладається на ліквідаційну комісію (ліквідатора), яка виступає представником юридичної особи до завершення процедури ліквідації.

Важливим елементом ліквідаційної процедури є визначення джерел погашення податкового боргу. Відповідно до ст. 87 ПК України джерелами погашення податкового боргу платника податків є будь-які власні кошти, у тому числі ті, що отримані від продажу товарів (робіт, послуг), майна, випуску цінних паперів, зокрема корпоративних прав, отримані як позика (кредит), та з інших джерел, з урахуванням особливостей, визначених цією статтею, а також суми надміру сплачених платежів до відповідних бюджетів [1].

Правовий механізм погашення податкового боргу повинен узгоджуватися із загальними правилами задоволення вимог кредиторів, встановленими цивільним законодавством. Ліквідаційна комісія зобов'язана виявити всіх кредиторів юридичної особи та здійснювати розрахунки відповідно до визначеної законом черговості. Податкові зобов'язання та податковий борг є різновидом публічно-правових майнових вимог держави, що повинні бути враховані при формуванні ліквідаційної маси та проведенні остаточних розрахунків.

Відповідно до частини першої статті 112 Цивільного кодексу України (ЦК України), у разі ліквідації платоспроможної юридичної особи у третю чергу задовольняються вимоги щодо податків, зборів (обов'язкових платежів) [12].

Водночас аналіз правозастосовної практики свідчить про те, що контролюючі органи не завжди дотримуються спеціального порядку погашення податкового боргу юридичних осіб, які перебувають у процедурі ліквідації, не пов'язаної з банкрутством. Зокрема, поширеною є практика звернення контролюючих

органів до суду з позовами про надання дозволу на погашення податкового боргу за рахунок майна платника податків, яке перебуває у податковій заставі, незважаючи на те, що такий платник уже знаходиться у процедурі ліквідації.

З аналізу рішень адміністративних судів вбачається про відсутність єдиного підходу до застосування положень ст. 97 ПК України. Непоодинокими є випадки, коли суди першої інстанції задовольняють такі позови контролюючих органів про надання дозволу на погашення податкового боргу юридичної особи, яка перебуває у процедурі ліквідації, за рахунок майна, що перебуває у податковій заставі, а суди апеляційної інстанції залишають такі рішення без змін.

Так, у рішенні Київського окружного адміністративного суду від 16 травня 2025 року у справі № 320/11680/23 [13], а також в рішенні Київського окружного адміністративного суду від 17 квітня 2026 року у справі № 320/13835/23 [14] суд зазначив, що відповідно до підпункту 97.4.1 пункту 97.4 статті 97 Податкового кодексу України особою, відповідальною за погашення грошових зобов'язань або податкового боргу платника податків, який ліквідується, є ліквідаційна комісія або інший орган, що здійснює ліквідацію згідно із законодавством України. На підставі цього суд дійшов висновку, що перебування юридичної особи у стані припинення саме по собі не припиняє її податкового обов'язку та не звільняє від необхідності погашення податкового боргу. Врахувавши підтвердження матеріалами справи наявності податкового боргу відповідача та дотримання контролюючим органом передбаченої законодавством процедури його стягнення, суд визнав позовні вимоги обґрунтованими та такими, що підлягають задоволенню.

На нашу думку, наведений підхід потребує критичної оцінки, оскільки хоча перебування юридичної особи у стані припинення дійсно не припиняє її податкового обов'язку, проте з початком ліквідаційної процедури змінюється порядок реалізації такого обов'язку. Спеціальні приписи ст. 97 ПК України у системному взаємозв'язку з положеннями ст. ст. 110–112 ЦК України передбачають, що погашення податкового боргу має здійснюватися ліквідаційною комісією у межах ліквідаційної процедури та відповідно до встановленої законом черговості задоволення вимог кредиторів. Такий підхід узгоджується з правовою позицією Верховного Суду, викладеній у постанові від 04 червня 2021 року у справі № 822/1197/16 [15] відповідно до якої у разі ліквідації юридичної особи погашення її податкового боргу, у тому числі шляхом реалізації майна боржника, здійснюється ліквідаційною комісією (ліквідатором) у порядку та черговості, визначених законом, а не контролюючим органом. Верховний Суд також виснував, що надання судом дозволу контролюючому органу на погашення податкового боргу за рахунок майна платника податків, яке перебуває у податковій заставі, є неприпустимим у разі, якщо вимоги контролюючого органу були належним чином заявлені, визнані ліквідаційною комісією та включені до реєстру вимог кредиторів.

В постанові від 24 листопада 2021 року у справі № 200/12532/19-а Верховний Суд також виснував, що стягнення коштів з банківського рахунку, на якому акумулюються кошти підприємства, що ліквідується, призводить до порушення порядку черговості задоволення вимог кредиторів, встановленої ст. 112 ЦК України, що, в свою чергу, порушує приписи ст. 97 ПК України, оскільки стягнення коштів з банківських рахунків відбувається негайно після направлення податковим органом до банківської установи платіжної вимоги, без дотримання порядку черговості задоволення кредиторських вимог [16]. Такі ж висновки, викладені і у постановках Верховного Суду від 03 грудня 2024 року у справі № 805/224/18-а [17] та від 08 лютого 2024 року у справі № 120/11561/23 [18].

Наведені правові позиції Верховного Суду підтверджує пріоритетність спеціального механізму погашення податкового боргу юридичної особи, що ліквідується, та виключає можливість застосування контролюючим органом загальної процедури звернення стягнення на майно, яке перебуває у податковій заставі, поза межами ліквідаційної процедури.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, аналіз законодавчих норм крізь призму судової практики дає підстави для висновку про необхідність подальшого вдосконалення податкового законодавства.

Насамперед доцільним видається нормативне закріплення принципу пріоритетності спеціальної процедури погашення податкового боргу юридичної особи, яка перебуває у стані ліквідації, із чітким визначенням меж повноважень контролюючих органів та ліквідаційної комісії.

Крім того, потребують уточнення положення ст. 97 ПК України щодо порядку реалізації майна платника податків, яке перебуває у податковій заставі, у разі ліквідації юридичної особи. На наше переконання, законодавче закріплення обов'язковості здійснення таких дій у межах ліквідаційної процедури сприятиме усуненню колізійності між податковим та цивільним законодавством і забезпечить однакове застосування відповідних норм судами та контролюючими органами.

З огляду на викладене вбачається, що подальше удосконалення правового регулювання погашення податкового боргу при ліквідації юридичної особи повинно бути спрямоване на забезпечення балансу приватних і публічних інтересів, а також формування єдиного та послідовного механізму реалізації податкових правовідносин у процедурі ліквідації юридичної особи, не пов'язаної з банкрутством.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI: станом на 21.01.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 06.04.2026).
2. Ханова Р.Ф. Правова природа податкового боргу: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Ірпін, 2014. 206 с.
3. Угрин В.В. Дисбаланси податкового боргу та структуризація їх проявів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2014. Вип. 2 (43). С. 138–143.
4. Ємельянова О.О. Процедури погашення податкового боргу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2017. 22 с.
5. Кучина К.А. Правова природа процедур погашення податкового боргу платника податків. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2024. Вип. 14. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-14-01-21>
6. Круглякова В., Пилат М. Ефективне управління податковим боргом: сучасний стан та виклики в умовах сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-116>
7. Адамович О.В. Ліквідація юридичних осіб за цивільним законодавством України: дис. на здобут. ступ. доктор. філософії права, 081 «Право». Київ, 2021. 227 с.
8. Оніщик Ю.В. До питання про момент виникнення, зміни та припинення податкової правосуб'єктності організації — платника податку. *Адвокат*. 2009. № 1. С. 16–19.
9. Оніщик Ю.В. Податкова правосуб'єктність організації — платника податку. *Держава і право*. 2009. № 44. С. 325–328.
10. Оніщик Ю.В. Правове регулювання митних відносин в Україні та в країнах Європейського Союзу: фінансово-правовий аспект: монографія. К. : Вид-во: КТ «Забеліна-Фільковська Тетяна Сергіївна і компанія «Київська нотна фабрика», 2013. 480 с.
11. Заверуха О.Б. Права та інтереси платника податків: дихотомія чи симбіоз? *Київський часопис права*. 2023. Вип. 2. С. 57–63. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2023.2.8>
12. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV: станом на 21.01.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 16.04.2026).
13. Рішення Київського окружного адміністративного суду від 16.05.2025 у справі № 320/11680/23. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/127405995> (дата звернення: 16.04.2026).
14. Рішення Київського окружного адміністративного суду від 17.04.2026 № 320/13835/23. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/135794944> (дата звернення: 16.04.2026).
15. Постанова Верховного Суду від 04.06.2021 № 822/1197/16. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/97428923> (дата звернення: 16.04.2026).
16. Постанова Верховного Суду від 24.11.2021 у справі № 200/12532/19-а. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/101332294> (дата звернення: 16.04.2026).
17. Постанова Верховного Суду Верховного Суду від 03.12.2024 у справі № 805/224/18-а. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/123481309> (дата звернення: 16.04.2026).
18. Постанова Верховного Суду від 08.02.2024 у справі № 120/11561/23. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/116869085> (дата звернення: 16.04.2026).

References

1. Podatkovi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]: Law of Ukraine No. 2755-VI of 02 December 2010. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. Khanova, R. F. (2014). *Pravova pryroda podatkovoho borhu* [Legal nature of tax debt]. *Candidate of Law Dissertation*. Irpin, 206 p. [in Ukrainian].
3. Ugryn, V. V. (2014). Dysbalansy podatkovoho borhu ta strukturizatsiia yikh proiaviv [Tax debt imbalances and structuring of their manifestations]. *Naukovi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Ekonomika*, 2(43), 138–143 [in Ukrainian].
4. Yemelianova, O. O. (2017). *Protsedury pohashennia podatkovoho borhu* [Procedures for settlement of tax debt]. *Extended abstract of Candidate of Law Dissertation*. Zaporizhzhia, 22 p. [in Ukrainian].
5. Kuchyna, K. A. (2024). Legal nature of tax debt settlement procedures. *Problems of Modern Transformations. Series: Law, Public Administration and Administration*, 14. <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-14-01-21>

6. Kruhliakova, V., & Pylat, M. (2024). Effective tax debt management: Current state and challenges under modern conditions. *Economy and Society*, 63. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-116>
7. Adamovych, O. V. (2021). *Likvidatsiia yurydychnykh osib za tsyvilnym zakonodavstvom Ukrainy* [Liquidation of legal entities under the civil legislation of Ukraine]. *Doctor of Philosophy Dissertation in Law*. Kyiv, 227 p. [in Ukrainian].
8. Onishchuk, Yu. V. (2009). On the issue of the moment of emergence, modification and termination of the tax legal personality of a taxpayer organization. *Advokat*, 1, 16–19.
9. Onishchuk, Yu. V. (2009). Tax legal personality of a taxpayer organization. *Derzhava i Pravo*, 44, 325–328.
10. Onishchuk, Yu. V. (2013). *Pravove rehuliuwannya mytnykh vidnosyn v Ukraini ta v krainakh Yevropeiskoho Soiuzu: finansovo-pravovyi aspekt* [Legal regulation of customs relations in Ukraine and the EU: financial and legal aspect]. Kyiv [in Ukrainian].
11. Zaverukha, O. B. (2023). Rights and interests of the taxpayer: Dichotomy or symbiosis? *Kyiv Law Journal*, 2, 57–63. <https://doi.org/10.32782/klj/2023.2.8>
12. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [Civil Code of Ukraine]: Law of Ukraine No. 435-IV of 16 January 2003. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
13. Kyiv District Administrative Court. (2025). Decision of 16 May 2025 in Case No. 320/11680/23. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127405995>
14. Kyiv District Administrative Court. (2026). Decision of 17 April 2026 in Case No. 320/13835/23. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135794944>
15. Supreme Court. (2021). Resolution of 04 June 2021 in Case No. 822/1197/16. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97428923>
16. Supreme Court. (2021). Resolution of 24 November 2021 in Case No. 200/12532/19-a. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101332294>
17. Supreme Court. (2024). Resolution of 03 December 2024 in Case No. 805/224/18-a. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123481309>
18. Supreme Court. (2024). Resolution of 08 February 2024 in Case No. 120/11561/23. Retrieved from <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116869085>

Дата першого надходження статті до видання: 30.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.05.2026

Дата публікації: 31.05.2026

Makarevych Oleksandr

*Postgraduate Student of the Department of
Economic Security and Financial
Investigations
National Academy of Internal Affairs*

SETTLEMENT OF TAX DEBTS UPON THE DISSOLUTION OF A LEGAL ENTITY OUTSIDE OF BANKRUPTCY PROCEEDINGS: ISSUES OF LEGAL REGULATION AND LAW ENFORCEMENT

Summary. *Introduction.* One of the state's top priorities in the area of tax policy is to ensure the full and timely collection of taxes and fees into budgets at all levels. The effectiveness of this effort depends to a large extent on proper legal regulation of the mechanisms for settling tax debt, particularly in cases where taxpayers cease operations. Issues related to the repayment of tax debt upon the liquidation of a legal entity outside of bankruptcy proceedings are of particular relevance, since it is precisely at this stage that the need arises to strike a balance between the state's public interest in filling the budget and the private interests of participants in civil transactions.

Purpose. The purpose of this article is to examine the specifics of the legal regulation of tax debt repayment upon the liquidation of a taxpayer not involving bankruptcy proceedings, to identify problems in the application of the law, and to formulate proposals for improving the current legislation of Ukraine.

Materials and Methods. The methodological basis of the study consists of an analysis of the provisions of national legislation, in particular the Tax Code of Ukraine, the Civil Code of Ukraine, the Law of Ukraine «On State Registration of Legal Entities, Individual Entrepreneurs, and Public Organizations,» as well as other regulatory acts governing the repayment of tax debt by legal entities. In the course of the research, a broad and diverse range of general scientific and specialized legal research methods was employed, including methods of analysis and synthesis, as well as systemic-structural, formal-legal, comparative-legal, and logical-legal methods.

Results. The study revealed conflicts in the application of provisions of the Tax Code of Ukraine and the Civil Code of Ukraine governing the procedure for settling the tax debt of a legal entity undergoing liquidation not related to bankruptcy. It has been established that the lack of proper coordination between the provisions of tax and civil legislation leads to inconsistent judicial practice regarding the sale of a taxpayer's property subject to a tax lien and the procedure for satisfying the claims of tax authorities. It is argued that the repayment of a legal entity's tax debt should be carried out by the liquidation commission as part of the liquidation procedure, in compliance with the order of priority for satisfying creditors' claims established by law; proposals are also formulated to improve the legal regulation of the relevant legal relationships.

Prospects. Prospects for further scientific research lie in developing theoretical and practical foundations for improving the mechanism for repaying the tax debt of legal entities, harmonizing the provisions of the Tax Code of Ukraine and the Civil Code of Ukraine, as well as studying the specifics of enforcing tax liens and the liability of participants in the liquidation procedure in the context of further reform of Ukraine's tax legislation.

Key words: tax debt, tax debt repayment, liquidation of a legal entity, tax obligation, tax legal capacity, tax lien, liquidation commission, order of satisfaction of creditors' claims.